

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Miklošičeva svečanost.

Slovenski Štajer ima precejšnje število blagih mož, ki so za duševno probuditev Slovencev delovali in svoje ime proslavili, da jih hvaležni potomci ne morejo pozabiti. Vendar med sedajnimi najboljše, najdalje pa najviše zaslovel je g. dr. Franc Miklošič. Sami svitli cesar Franc-Jozef so ga počastili ter ga povzdignili v viteški stan in pozvali v gosposko zbornico kot zastopnika vseučilišnih učenjakov. Njegovo ime slovi po celem širokem in dolgem slovanskem svetu, poznajo ga povsod na zemlji, kder se pečajo s temeljitim jezikoslovjem.

Nam Slovincem je uredil slovnico in pravopisje, da prekosimo daleč Nemce. Po pravici veselimo se toraj tega velemoža in pravo storimo, da se njegove 70letnice hvaležno spominjamo. Bodi toraj naslednje vabilo slavnostnega odbora vrlo priporočeno vsem domoljubnim narodnjakom!

Dne 2. septembra letos slavili bodo Slovenci v naročji lepe svoje domovine sedemdesetletnico preslavnega učenjaka svojega v Ljutomeru, in k tej slavnosti vabi podpisani odbor Miklošičeve učence in častitelje, narodnjake in narod iz ožje naše domovine, iz slovanskega juga, takisto bratove na severni strani biva-joče; potem drugih narodov štovatelje svečarjeve in prijatelje slovanske knjige, da pokažemo v njegovem rodišči, rajski okolici Ljutomerški med Muroj in Dravoj, dostojno spoštovanje najodličnejšemu sinu slovanskemu, kteremu vrstnika še dosle Slovenka ni porodila, dr. Fr. vit. Miklošiču. On je kot pisatelj in vseučilišni profesor na Dunaji razkril jezikovne zaklade staroslovenske in poprek slovanske tako obilno, kakor še nikdor in jezikovno znanost slovansko zasnovano Dobrovskim in Kopitarjem uredil, razširil in povzdignol na sedanjo častno višino.

Rojaki! pridite na množine, da vredno proslavimo diko slovanskega národa, ponos slovanske vede, solnce slovanskega učenjaštva.

Slavni gostje hoteči se voziti iz Ormoža v Ljutomer naj se oglasijo zaradi prilike pri g. dr. Geršaku, ces. kr. beležniku, ali pri gosp. dr. Žižku v Ormoži. Skupni obed oskrbava gosp. Vaupotič v Ljutomeru. Početek svečanosti ob 11. uri.

Ljutomer dne 18. avgusta 1883.

Slavnostni odbor.

Slovensko društvo v Sevnici.

II.

G. Fran Lenček iz Blаницe je povdarjal v krepkem govoru korist sadjereje in važnost sadjerejskega društva v Šent Juriji in predlagal potem naslednjo resolucijo:

I. Tržanom Št. Jurija na južni železnici izreka zbor Slovenskega političnega društva v Sevnici zahvalo, da so z velikimi stroški napravljeno občinsko sadno drevesnico brezplačno prepustili sadjerejskemu društvu.

II. Slovensko politično društvo naj se poleg političnega delovanja v prospeh národnega gospodarstva prizadeva:

1. da se v šoli otroci za sadjerejo navdušujejo in da se v šolskih vrtih v sadjereji obširno poučujejo;

2. da se za slovenski Štajer nastavijo potovalni učitelji, kateri znajo slovenski poučevati, ali da se za ta posel imenujejo ljudski učitelji, kateri so za pouk v sadjereji sposobni;

3. da se upelje napredovalni pouk v poljedelstvu kjerkoli mogoče in

4. da si okrajni zastopi vsako leto odločijo primerno svoto v korist sadjereje.

III. Slovenskemu društvu se nalaga:

1. da visokemu c. kr. ministerstvu za poljedelstvo predloži prošnjo, da naj blagovoli podpirati izdavo slovanske pisane knjig za kmetijski napredovalni pouk, in

2. da izroči centralnemu odboru kmetijske družbe v Gradci prošnjo, naj živahno podpira cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spodnji Štajer, in da naj priredi sadjerejske razstave.

Resolucije vsprejmo se jednoglasno.

Pri prihodnji točki nastopi g. inženir Mihael Vošnjak, predsednik zveze slovenskih posojilnic, ter razpravlja v jako poučnem govoru pomen in koristi posojilnic, katerih se je v treh letih 7 na novo osnovalo, tako da šteje zveza slovenskih posojilnic 13 posojilnic (8 v Štajerskeji, 4 v Kranjskeji, 1 v Koroškeji), ki bi se pa lahko še pomnožile. Povedal je na dalje, da se je za slavnostnih dnij poklonil ministerskemu predsedniku grofu Taffe-ju, prosi, da bi vlada s tem, da jim hranilnice iz rezervnih zakladov dajale posojila po 2 do 3%. Po tem načinu, ki ima mnogo upanja, da se uresniči, bilo bi možno, kmečkemu posestniku dajati posojila za še nižje obresti nego sedaj, in še bolj razširiti dobroto posojilnic.

Ta govor, kakor prejšnji bil je sprejet z obilnimi dobro- in živio! kliči in vidno je bilo, da občinstvo dobro razumeva korist posojilnic, nič manj pa tudi izredne zasluge g. M. Vošnjaka v tej zadevi.

Končaje poročilo še omenimo, da so zbrane pozdravili telegrafično domoljubi Šentjurski in Šmarijski.

Šent Jurij: v brambo narodnih pravic zbranim bratom kličejo Šentjurčani navdušeno: Živeli! Dr. Ipavie, Kavčič, Praunseis, Ripšl.

Šmarije pri Jelšah: slava vsem navzočim Sevniskim in drugim zbranim narodnjakom: Živeli! Narodnjaki Šmarijske okolice.

Šmarije pri Jelšah: svojemu neustrašljivemu in srčnemu boritelju za pravice in napredek slovenskega naroda, dr. Josipu Vošnjaku kličejo gromovito: Živio! Jelšanski Šmarijčani.

Gospodarske stvari.

Sadjerejem.

Že enkrat sem priporočal, naj si vsak krajni šolski svet za svojo šolo naroči list „Obstgarten“. Danes svoje priporočanje podpiram s tem, da članek iz 23. številke navedem, kateri gotovo zasluži, da ga vsak sadjerejec pazljivo prebere, in se po njem ravna.

Cepljenje drevesc jeseni. Drevesa večjidel spomladi cepimo. Marsikomu pa bi utegnili neznano biti, da se drevo tudi od 1. avg. do konca septembra prav lahko cepi. Posebno se priporoča to onim, kateri so po svojih opravkih zadržani, spomladi cepiti. Jaz sem vže več let jeseni in vsakokrat z dobrim uspehom cepil, in trdim, da so drevesa bolje rastla, kakor druga spomladi cepljena.

Cepi se v jeseni po navadi! Cepič mora zrel biti in listje se more odrezati,

Vredništvo lista „Obst und Weinbau“ tudi priporoča cepljenje drevesc jeseni, pa pristavi, da to le velja za drevo z enim deblom. Za stara drevesa bi ne veljalo, ker bi ne bilo dobro, več listnatih vej jeseni odrezati.

Omenim še cepljenje marulic meseca julija namesto okuliranja, katero se večjidel slabo obnese. Naj se marulica meseca julija cepi za kožo in še tisto leto prav lepo požene.

Dr. Stoll.

Prosim tedaj sadjerejce, posebno gg. učitelje, naj poskusijo meseca avgusta in septembra v drevesnicah cepiti, in pozneje o tem poročati.

V Šentjurji 14. avgusta 1883.

Dr. Ipavie.

Korist sadjereje.

(T. Ogorevec v Piržembergu pri Brežicah.)

Široko je polje neobdelano, pripravno za žlahtno sadjerejo na milem Slovenskem. Mnogo truda bo še stalo tiste blage može, ki navdušeni delajo za povzdigo sadjereje, za vzdramljenje kmečkega ljudstva. — Pa, jutranja zarja se že svetli. Z genjenim srcem vskliknemo vsi prijatelji sadjereje, da ni več deleko dan, ki nam prežene trdo noč, ko pride čarobno solnce s svojimi blagodejnimi žarki, obuditi v sreih pogum in navdušenje do žlahtne sadjereje. Mislimo si v duhu krasoto slovenskih pokrajin, ko se bo spomladi brezštevilo drevje, lepo, krasno razsvitalo, a jeseni se veje šibile pod težo žlahtnega, lepega in okusnega sadja. Kako krasen raj bo to! — Komu se milo ne stori videti po Slovenskem toliko trnja in robidovja, kjer bi najžlahtnejše drevje najpripravnišo lego imelo? Zraven pa so prebivalci, akopram sicer prebrisani, v velikih stiskah zaradi denarja in dostikrat tudi zaradi pomanjkanja potrebnega živeža. Ne manjka na besedah a manjka še dosti na djansko izpeljanih izgledih, na praktično uredjenih vrtih. Brž, ko Slovenec spozna korist sadjereje, ga ne bo več treba priganjati in siliti. Blagi in vse hvale vredni početek je storjen v Št. Jurji na južni železnici. Poglejmo tedaj korist sadjereje.

Prosti kmet, posebno kateri malo bere v sedanjem času, ne vé tudi, kako in kaj se kje godi; nima zapopadka od sadjerejne koristi. Če imam dosti jabelk, si naredim sladke tolklje, dosti kisa ali jesiha. Drugo kar se surovo ne povžije, se posuši iz sliv pa naredi dobra slivovica. Seveda tudi to je korist, pa tega ne vé, da se nekoje žlahtne jabelke prav ohranjene v mestih en komad celó po 80 kr. do 1 fl. proda. Tako je preteklo spomlad beli zimski kalvil se prodajal na Dunaji eden po 80 kr. Lani je strokovnjaški lista „Obstgarten“ poročal, da je bil urednik lista sam priča, ko je kupec

nekemu kmetu blizu Gradca ponudil za 160 jabelkovih dreves obrati precej veliko svoto 1800 fl.; drevesa so bila kacih 20 let stara. No, kmet mu odgovori, če mu dvojno svoto tedaj 3600 fl. ponudi, se bo še kacih 8 dni premislil. Kaj ne, da lepa svota, katero bi marsikteri slovenski kmet jako potreboval? In koliko kmetovalcev poznam, ki bi lahko 300—500 in še več drev imeli, pa bi ne bile kje na poti.

Statistika poroča, da je lani v zadnjem četrtu leta, iz štajerske dežele izpeljalo se sadja za celih 1800 železniških vozov. Če se meter-ski cent računa le po 10—11 fl. kar je vsakako malo, znese okoli 2 milijona goldinarjev. Če se še priračuni, da je v prvi polovici letošnjega leta 128.317 Mtrcent. se izpeljalo, tak celi pridelek od leta 1882, 450.937 Mtrcent. potem da se v deželi polovica ali ena tretjina porabila, tako se zamore ceniti na vrednost okolo 6½—7 milijonov goldinarjev. —!

Lepo posušeno sadje da se tudi prav dobro prodati; to mi bo že marsiktera gospodinja pritrdila. Videl sem večkrat katero, da je kakih par kilgr. v štacuno prinesla posušenih sliv, ko že ni vedela kako drugače krajcarja dobiti. Posušeno pa more biti snažno in izvrstno, ne kakor je pri nas navada, da se kar po kurjavi v peč nameče ne glede na snažnost ne na visokost vročine in če se ne prepeče ali celo zgori, je polno prahu in pepela in brez duha. Za sušiti so nalašč za to narejene sušilnice, ktere si bi naj vsaka vas omislila skupno, ali nekteri večji posestniki. Tako v sušilnicah posušeno sadje se mnogo dražje proda. Italjani, kteri k nam po slive prihajajo, sušijo jih na solnci in kakor sem videl, cela reč nebi bila težko izpeljavna za nas kmete, samo naučiti se je treba. Take slive se prodajo za okoli 75—80 fl. cent, kar mi je sam kupec pravil.

Vzemimo samo nezrelo in pa tisto sadje, ki ni surovo za vžiti in tudi ne za sušiti, kako dober jesih se da narediti! Na dve vedri mošta se še sme pridjati eno vedro vode, jesih je še zadosti močen in se navadno po tri gold. pa tudi po štiri gold. vedro proda. Pa koliko sadja se vidi gnjiti pod drevesi, katero prerano odpada, zraven je pa še tudi to, da se tisti črvi množijo če tako sadje pod drevesi ostaja, ter tako tudi prihodno leto črvivo sadje naredijo.

Vzemimo sedaj kakov pomen ima sadje za lastni užitek. Nemore se reči, da bi bilo tako redivno kakor neki poljski pridelki: leča, fižol, ali krompir. Najnovejše skušnje so dokazale, da ima eno jajce toliko redivne snovi ko 0.53 kilo češenj, 0.75 kg. grozdja, 0.75 jabelk 2.00 kg. hrušek. Primerno s krompirjem, ima 100 kg. krompirja redivne snovi toliko kakor 114 kg. češenj, 120 kg. grozdja, 127 kg. jabelk, 192 kg. nekkih hrušek. Pa to nas ne

sme splašiti, ker skušnje so tudi dokazale, da ima sadje mnogo drugih tvarin, ki pospešijo prebavljanje, ter mnogo k zdravju služijo. To poznajo najbolj Francozi, ker se jim ne mili dati toliko frankov za en sam sad, kolikor bi nas nikdo ne hotel krajcarjev šteti. Sadje za užiti pa more biti žlahno in zrelo, ker drugače bi tudi zdravju škodovalo.

To naj bo pa omenjeno, prava korist ne bo izostala, samo prizadevajmo si umno drevesa oskrbovati, ter kar moč v največi meri še drugih nasaditi. Ta važna stvar naj ne ostaja vedno v besedi, izpeljavajmo jo tudi dejansko, vsak po svoji moči; tako vsaj prostor priredimo, da ne bodo naši potomci toliko ovir imeli. Učitelji pa, odgojitelji naše mladine, bi naj v prvi vrsti zasajali veselje do sadjereje v nežna otroška srca, le tako je upati na napredek, na bodoči raj mile slovenske domovine.

Konjska dirka v Žavci bo v nedeljo 2. septembra 1883 ob 3. uri popoldne. Dan poprej t. j. 1. septembra bo premiranje konj s premijami v znesku 535 fl. Kateri posestniki konj se hočejo dirke udeležiti, ti se naj na dan dirke oglasijo v občinski pisarni Žavskej do 10. ure predpoldnem, da dobijo številke in znamenja.

Načrt dirki je sledeč:

I. Pričetna dirka velja za žrebce in kobile V. konjerejskega okoliša ali sploh Savinjskega plemena konjskega. Konji ne smejo več, kakor pet let stari biti. Posestnik mora dokazati, da je njegov konj Savinjskega plemena. Pot, katero ima konj enkrat predirjati, meri en kilometer. Prvo darilo (državno darilo) je 5 zlatov, drugi dar 3 zlati, tretje dar 2 zlata.

II. Dirka plemenskih konj velja za kobile in licencirane žrebce V. konjerejskega okoliša, t. j. plemena Savinjskega. Pri kobilah mora posestnik dokazati, da so zadnja tri leta žrebe prinesle. Pot za dirko je en kilometer dolga in konj jo mora dvakrat predirjati. Državna darila: prvo darilo je 8 zlatov, drugi dar 4 zlati, tretje darilo 3 zlati, četrto darilo 6 fl. v srebru.

III. Društvena dirka. Konj bodi star, kolikor koli in plemena, katerega bodi. Dirkinjo pot eden kilometer dolgo, mora dvakrat predirjati. Prvo darilo znaša 8 zlatov, drugo dar. 5. zlatov, tretji dar. 4 zlate, četrto dar. 2 zlata, peti dar. 1 zlat.

Konje je treba dan poprej naglasiti pri g. Hausenbichlerji v Žavci. Kot dirkarska pravila veljajo ona graškega dirkarskega društva. Vsak, kateri se hoče dirke vdeležiti, mora biti ud štajerskega konjerejskega društva in se more do 1. sept. 1883 pri gospodu Hausenbichlerji v Žavci vpisati dati. Pri III. društveni dirki je založina 3 fl. za plačati.

Listi za sedeže na tribinah se dobijo pri gosp. Ernest Širca. Sedeži veljajo 50 kr.

Funkcijonarji: Sodnija zastran d aril: Gospodje: Konjeniški stotnik Dragotin Haupt, predsednik; polkovnik vitez Friedrich, namestni je svetovalec Haas, Otto Falke, major vitez Schuberth, stotnik grof Maks Spauer. (Beli trak.)

K uri: Gospod major pl. Schuberth.

Starterja: Gospoda: Hausenbichler in Žigan. (Rudeči trak.)

Razsodnija: Gospodje: baron Hackelberg, baron Vaj, Pongrac, Lipold, Lenko. (Modri trak.)

Namestniki: Nj. svetlost knez Salmin gospoda baron Warsberg in dr. Langer. (Modri trak.)

Na tekališči: Gospodje: Dragotin Žuža, Jože Širca, Rudolf Žuža, Franjo Roblek. (Zeleni trak.)

Reditelj: Gospod Ernest Širca, mlajši. (Rumeni trak.)

Hmeljski sejmi. Južno štirsko hmeljarsko društvo v Žavci naznanja vsem hmeljskim trgovcem, pivovarjem in pridelovalcem hmelja, da bode letos na hmeljskem sejmi v Žavci v sredo dne 5. septembra prišlo na prodaj 2—3000 centov hmelja, drugo leto pa do 6000 centov. — Hmeljni sejmi bodo od 5. septembra počenši vsako sredo in saboto v mesecih: september in oktober; ako pa na sredo ali saboto kaki praznik pride, bode sejm drugi dan. Naznanja se še, da je savinjski hmelj vsled svoje finosti in ker ima veliko lupulina, pri pivovarjih jako priljubljen in je vprašanje za njim močno.

Odbor južno štirskega hmeljarskega društva v Žavci.

Pilštanjsko skazeno vino varovati, da popolnem pod zlo ne gre, je menda edini pomoček, ako se prekuha v žganjico. Neka tamošnja kuharica je iz njega delala rozolijo pridavaje v kotelj znanih dišil, n. pr. olupov limonadinih, pomarančnih, pelina, melisa, rmana itd.

Jož. Živkov.

Kako ravnati s kuhanim medom? Zvedenci so prošeni na ta sledeča vprašanja objaviti odgovorov v „Slov. Gospodarji“, namreč: bi li kazalo kuhani med pretočiti in kedaj? In kedar se nali je v sod, ga je li treba hitro zabiti ali mu odduška dati? Bi li kaj škodovalo, če bi se kuhani med preganil in prepeljal iz ene kleti v drugo, preden bi se točiti namenil? Kaki sodi so najbolj za med, vinski ali žganjični?

Sejmi. 27. avgusta Ljubno, Obrež ptujski, 28. avg. sv. Trojica v Slov. goricah, Švičina, 29. avg. Mahrenberg, Berače: Poličane, Žavec, 30. avg. Hajdina, 1. sept. št. Ilj v Slov. goricah, št. Ilj pri Šoštanji, Planina, Mozirje, 2. sept. Podsreda.

Dopisi.

Iz Ptujja. (Prihodnja volitev v okr. zastop.) Imenitnost te volitve razvidna je iz poslov, katere ima okrajni zastop opravljati. Izmed mnogih poslov omenim le, da ima okr. zastop za ceste skrbeti, da odločuje, kako se imajo ceste vzdrževati, kje nove napraviti, katere prestaviti, katere opustiti, katere iz enega razreda v drugega prestaviti itd. To pa stane vse denarjev in se dotika tistih, ki ceste potrebujejo in jih rabijo in tistih, ki plačujejo z dačo doklade, ki se za ceste in mostove uporabijo. Vsak, ki plačuje dačo, ve, koliko mora plačati leto za letom z dačo doklad, da se pokrijejo potrebščine okraja. Plačati pa so morali prebivalci okraja ptujskega doklad vkup za leto 1880 59.409 fl. 89 kr., za l. 1881 63.361 fl. 72 kr., za leto 1882 59.185 fl. 35 kr. To so gotovo lepi denarji in se more z njimi mnogo dobrega storiti za okraj, ako razumejo možje, ki sedijo v okrajnem zastopu, dobro gospodariti; zguba pa je tudi velika, ako se s takim denarjem slabo gospodari. Potem ima okrajni zastop pravico, da voli iz svoje sredine zastopnike v okrajno šolsko svetovalstvo. Ta pravica pa ni tako brez vsega pomena, kakor marsikateri nevednež misli. Okrajno šolsko svetovalstvo sodeluje pri nastavljanju učiteljev in učiteljic. Ko bi imeli Slovenci sprva in do zdaj večino v okr. šols. svetovalstvu bi ne imeli učiteljev in učiteljic po naših šolah, kateri niso za naše šole, bi se ljudje ne silili, da stavijo v sedajnih slabih časih, ko dače ne zmagajo in jim živeža primanjkuje, novih šol, namesto da bi se stare popravljale in po mogočnosti razširjevale. V bodoče se to zabrani le s tem, če imamo svoje može v okrajnem zastopu in okrajnem šolskem svetovalstvu. Še nekaj: nova šol. postava dovoljuje, da smejo otroci, ki so zahajali šest let marljivo v šolo in so dobro napredovali, po dokončanem šestem letu izstopiti, kar dozdej ni bilo dovoljeno in so se starši, ki niso otrok 7. in 8. leta v šolo pošiljali, če tudi so jih doma za delo nujno in krvavo potrebovali, z denarji in zaporom kaznovali. Če bodo možje v okrajni zastop voljeni, ki poznajo naše razmere, bodo se nove postave posluževali, če pa pridejo taki, ki poznajo le mesto in mestne šole, bo ostalo za nas Slovence vse pri starem. Ko so nam Slovencem ljudje take sorte, kakor so Dr. Strafela, notar Rodošek, privandrani Pisk, Eckl, ki je slovenskim kmetom, ko so se zadnja tri leta v okr. zastopu sem ter tja oglašili za svoje pravice, pravil, „vi kmetje, vi ostanite doma pri svojem plugu“ v okrajnem zastopu gospodarili, dajali so takim učencem na pripravnišnici štipendije, katerih zdaj ne morejo rabiti nikjer med Slovenci, ker se ti mladi gospodje niso toliko potrudili, da bi se bili slo-

venski naučili, čeravno so slovenske groše jemali in se z njimi šolali. Ko so nam ti gospodje v okr. zastopu gospodarili, stavili so jako drage moste, n. pr. Borlski črez Dravo, za kateri je okraj še pred 3 leti bil okroglih 26.303 fl. dolžan, ter dolžuje še danes 15.500 fl., dajali so drage pojedine, darila itd. In ko je šlo za okrajno hranilnico, katera bi imela stopiti na mesto mestne, katere dohodki bi bili v korist celemu okraju ne samo mestu, (mariborska hranilnica nesla je minolo leto mestu črez 27.000 fl., tedaj je vrgla ptujska mestu gotovo črez 12.000 goldinarjev) so se imenovani gospodje temu najbolje upirali, skrbeč za mestno posojilnico (Vorschusskasse) in svoj žep. In takih rečij je več, toda ni prostora, da bi se vse zapisale. Če Slovenci ne bomo pametno volili, ali se za volitev nič brigali, bomo zopet v okrajni zastop dobili one gospodarje, kateri so nam v škodo preje 12 let gospodarili. Narodnjaki in domoljubi! národu je treba poduka! Podučevati ga je treba povsodi in pri vsaki priliki, da nas sovražnik ne prehiti, ki vse sile napenja, da ga zapelja. Če Slovenec neha biti gospodar v svoji hiši, postane hlapec in hlapčevanja ga Bog obvari!

Iz Loke ob Savi. (Loški pismo noša.) Gamšek, znani agent, „Kmetskega prijatla“ še vedno rogovili in Slovence draži. Ob času cesarjevega prihoda je na Zidanem mostu svoj „hoch“ gonil, da je še zdaj hripav. Neprenehoma hvali „lisjaka“ rekoč, da se iz njega lahko nemški in slovenski uči. Res žalostno, da se 50 let ni nemškega naučil, kar nam razni debeli kozli njegovega pisanja jasno pričajo, res žalostno, da kot kranjski rojak, slovenskega jezika zmožen ni. To je sad, ker se je v šoli nemški in slovenski vse ob enem učil in se nobenega dobro naučil ni. Ni še dosti, da Gamšek po tej mirni vasi rogovili, on tudi ptiče iz gnjezd jemlje in jih v kletke zapira, tako, da je že svojo sobo v celo menažarijo spremenil. Bode mu treba na prste iti. Tukajšnja učiteljica, ktera je v jeseni semkaj kruha jest prišla, se je izrazila uvidevši domačega fanta v sokolskem klobuku rekoč: „Jetzt werden auch hier diese Eseln existiren“. Svetovali bi ji, da bi se naravoslovja bolje učila, da ne bo fanta v sokolskem klobuku za osla imela. Naj si pri priložnosti osla bolje natanko pogleda, kar ima najlaglje priliko, če v Celje k nemškutarjem pride. Ni čuda, da ona otrokom, ki prvo leto šolo obiskujejo nemščino v glavo vtepa. Na eni strani Gamšek odraščene z „lisjakom“ krmi, na drugi pa učiteljica mladino ponemčuje!

Iz Celja. (Celjsko zdravniško društvo) je v svojem glavnem zborovanji 5. decembra 1881 o poravnanji zdravniškega plačila sledeče sklenilo: 1.) Pri nepoznanih ali kot slabe plačevalke znanih strankah, se mora pla-

čilo vsacega obiska takoj zahtevati. 2.) Kje pa zdravnik tega ne zahteva, naj se pravilo postavi, da se plačilo kmalu po dovršitvi zdravljenja poravna, ako ni se posebna nagodba sklenila. 3.) Zdravniki pošljejo strankam, ako se zdravniško plačilo takoj ne izroči, v poljubnem času, najdalje konec vsacega polletja svoje račune, kar uže mnogo zdravnikov stori in kar je tudi mnogim strankam ljubo. 4.) Ako se dolžnik brezuspešno opominja, tedaj bode društveni pravdnik za poravnanje dolga skrbel. 5.) Društveniki si bodo vzajemno imena nagajivnih dolžnikov naznanjali, in od teh se ve da zahtevali, da takoj plačajo. Ti sklepi so 1. januarja 1882 svojo veljavo dobili, in društveniki so se zavezali, je v svoji praksi izvesti.

Iz Šaleške doline. (Svoji k svojim.) Meseca aprila t. l. se je pri nas osnovala takozvana „ortsgrupe“ nemškega „šulferajna“ in od istega časa so se tudi tukajšnje društvene razmere tako poostrele, da se pošteni Slovenci in nemškutar niti videti ne moreta. Treba se mi zdi izpovedati, da v občinskih zastopih naših trgov ima narodna stranka veliko večino, toraj zamorejo le izvanredni ljudje biti, ki se za nemškutarijo tako zanimajo. In temu je res taka. Največ nemškutarjev postavijo naši učitelji. Judež Iskarijot je brezvestno Kristusa za 30 srebernikov izdal. To pa služi našim učiteljem v izgled, da za 30 Judeževih goldinarjev, katere jim nemški šulferajn za uspešno ponemčevanje ponuja, hladnokrvno svoj narod izdajo. Ali svesti si naj bodejo, da se jim bode posojeno vračalo. Pride čas, ko bodo svojo lahkomiselnost grenko obžalovali. Drugi del pri šulferajnu postavijo naši trgovci. Le ti pa bi najmanj smeli se v zadeve vmešavati, katere so njihovim kupcem nasproti. Sicer imamo pa tudi tukaj pri trgovcih hvalevredne izjeme, katere hočem tukaj omeniti, da se bodo vsi zavedni prebivalci in pošteni Slovenci našega okraja vedeli po njih ravhati. V Velenji je trgovec g. J. Mahan rojen Nemec, h kateremu je prišel v svojem času neki L. Tišler, ter ga nagovarjal, naj k „šulferajnu“ pristopi, a oni mu odgovori: jaz dobro znam, ka to društvo le razprtije mej Slovenci dela, pa jaz od Slovencev živim, toraj mi nikakor ne sodi k „šulferajnu“ pristopiti. To so besede poštenega nemškega trgovca. V Šoštanji se je pa naselil pred kratkim trgovec g. V. Vokav in svojo štacuno odprl v Zabreznikovej hiši. Kolikor mi je znano, je ta gospod pošten Slovenec in si poleg razprodaje dobrega blaga le skromni dobiček išče. Ta dva trgovca toraj vsem zavednim narodnjakom v naši bližini najtoplejše priporočam ter je vsakega posameznika dolžnost v pristopnih mu krogih ves upliv porabiti, da se le nam prijazni trgovci podpirajo. O naših oštrjajših hočem še danes molčati, ali tudi

to ljulko bode treba iztrebiti, predno bode dozorevala. Za danes dovolj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarska rodbina je sedaj zopet na Dunaji, kder so zbrani vsi ministri in tudi hrvatski ban grof Pejačević. Ta poroča o rabukah v Zagrebu, Karlovcu, Sisku zoper ogerske grbe z magjarskimi napisi. To je zoper postavo; napisi morajo na Hrvatskem biti hrvaški. Magjari baje hočejo strgane grbe po sili zopet pribiti. No, Hrvati jih bodo gotovo zopet strgali. — Na Dunaji mudi se srbski kralj Milan, došel je tudi rumunski kralj Karol. Pravijo, da ima to visoke politične namere. — Liberalni „Bauernverein“ šteje na Štajerskem 1716 vpisanih udov, ki so vplačali 945 fl., a liberalni vodje so potrošili 1064 fl. To je prav liberalno gospodarstvo, ki je kmetom tako koristno, kakor njivam toča. — Kranjski deželni odbor začel je slovenski uradovati. Slava! Nemški liberalci so pa kosmato lagali v svet in trobili, da bo deželni predsednik g. Winkler prestavljen na Dunaj. Vse je zlegano. — V Trstu so lahoni pridnega urednika vladnega lista „Tagblatt“ po noči napali in grdo razmesarili, da je revež komaj pri življenji ostal, nemški liberalci tega nič posebno ne grajajo, pač pa se grdo režijo, ker je baje v Ljubljani nek slovenski sokol nemškuti puntarski, frankfurtarski trobojni trak premeknil. — Koroški učitelji imajo prvokrat za slovenske kraje v Podkloštru velik shod, za nemške pa v Belaku. Graška „Tagespost“ je kar omedlevati začela, ko je to izvedela, zlasti črno pred očmi jej postaja, ker je šolski inšpektor celó v Borovljah slovenski spregovoril. Tako črtijo in sovražijo liberalni Nemci uboge Slovence, katere imenujejo „Wenden“. Ko bi Slovenci tako hudobni bili, lahko bi jim vračali ter jih imenovali „Švabe“. No, tega pa nečemo. — Zavoljo magjarskih grbov je tudi v Senji in še nekaterih mestih hrvaških in slovenskih prišlo do razbijanja; Hrvati so povsod magjarske grbe potrgali s sten. Hrvati se ne dajo dalje od Magjarov tako naduto tlačiti, kakor se je do sedaj godilo mnogo let.

Vnanje države. Nemški cesar Viljelm in jegov železni Bismark tuhtata na vojsko zoper Ruse in Francoze ob enem, ker mislita, da drugače ne zapustita Nemčije za vse veke vekov zagotovljene in zavarovane. Zato iščeta zaveznikov po vsem širokem svetu: Turke, Rumune, Italijane, Španijolce in Kitajce. Z Avstrijo sta zvezo podaljšala na 6 let, vendar ta zveza ne meri na boj, ampak v ohranitev miru. — Francozi podpirajo punt zoper španjskega kralja, ker je baje ta Bismarku obljubil, v slučaju vojske Francozom prhniti za hrbet. — Judom so

Rusi prepovedali krščanske hlapce in dekline v službo jemati. — Srbski minister Piročanec prejel je od nemškega cesarja red rdečega orla in pravoč je, da se Srbi zvežejo z Nemci proti Rusiji, če pride do vojske; toda Srbi preženejo poprej Piročanca z Milanom vred, preden toliko nehvaležnost in bratomerstvo pričnejo. — Črnogorski knez bil je v Carigradu od sultana častno sprejet. Kaj to vse potovanje pomeni, to ni prav jasno. — Italijanski republikanci imajo v Raveni velik shod; vlada se ga ne upa prepovedati. — V egiptovski deželi davi kolera še vedno najhuje v Aleksandriji, menje v Kahiri, v celej deželi umerje vsaki dan po 300 ljudi. — V Tonkingu so baje Francozi začeli napadati glavno mesto anamsko Hue, upajo pa potem anamskega novega cesarja prisiliti v mir, preden mu Kitajci dojdejo na pomoč. Ti se namreč resno pripravljajo na boj zoper Francoze.

Za poduk in kratek čas.

Še enkrat cesar v Ptui.

Nazočnost cesarjeva v Ptui nas je z velikim veseljem napolnila, ker se je takrat pokazalo, da so Slovenci v Ptujskem okraju v ogromni večini, in da je Nemcev le mala peščica.

Od Hajdine do mesta, kder se je cesar peljal, ni druga slišati bilo, kakor „živio“, v Ptui pa, kder so si nemškutarji prizadevali, cesarju nemško lice mesta pokazati, so bili „živio“ klici tako glasni in mnogoštevilni, da so se „hoch“ klici slišali, kakor zamolklo hripanje pod razvalinami pokopanega, in tudi na dvorišči okrajnega poglavarstva, kder so sami dostojanstveniki čakali na cesarja, so „živio“ klici tako glasno zadoneli, ko se je vladar pripeljal, da so še tisti, kateri so „hoch“ skekati nameravali, v odločivnem trenutku na to pozabili.

Duhovniki, od cesarja sprejeti, so se z „živio“ klici poslovlili ravno tako naši vrli kmečki župani. Zato je presvitli cesar tudi, ko je bilo okrajno glavarstvo z okrajnim šolskim svetom sprejeto, prvo vprašanje na okrajnega glavarja stavil: „Ta okraj je slovenski?“ Na kar mu okrajni glavar odgovori: okraj je izključljivo slovenski samo v mestu Nemci stanujejo.

G. komisarja Arailzo je presvitli cesar vprašal: „Vi gotovo tudi znate slovenski“. Na kar mu ta odgovori, da zna.

To je važno. Prvo vprašanje bilo je res vprašanje. Cesar je hotel popričano imeti, da je okraj slovenski. Iz odgovora pa je sledila posrednja zapoved v obliki vprašanja, „da v slovenskem okraju uradnik tudi slovenski znati mora“.

Kmečki župani so nagovorili cesarja po govorniku g. Mikl-ju slovenski, in cesar jim je odgovoril slovenski: „zahvalim se“, in ko so se kmeti poslovili, jim cesar reče zopet slovenski: „srečno“.

Ko je vodja deputacije okrajnega zastopa naš blagi okrajni načelnik g. Rajšp svoj že po časnih razglašeni izvrstni govor završil, se je cesarju od veselja obraz zajasnil, in pokazal svojo jako zadovoljnost se je s presrečnimi besedami zahvalil za izraženo udanost in zvestobe tega okraja, ob enem pa na zahvalo za njegovo darežljivost ob vsaki priliki kake koli nesreče rekel: „jaz pomagam, kolikor je v moji moči, in kar dam, rad dam“.

Naš okraj se ima tedaj nadejati, da če ga kaka nesreča doleti, pomoč cesarjeva ne bo izostala.

Druge zastopnike je vprašal, kaka je letina, v kakih okoliščinah ljudstvo živi, in ko je na to dobil odgovor, je rekel sam: letošnja letina se kaže boljša, ali do sedaj ste imeli več slabih letin in tudi toče.

Iz tega se vidi, da je cesar dobro podučen, in da če se med svoje ljudstvo vozi, ne gleda samo, kako so mesta okinčana, ali razsvetljena, ampak pogleda si tudi polja in njih setva, kakor pridni oča, ktere ga srce je napolnjeno s skrbjo za svoje ljudstvo.

Gosp. Dr. Gregorič-a je vprašal, ali ima okrajni zastop dosti posla, ali dosti stroškov. Ta mu je odgovoril, da je posla mnogo in da so stroški veliki, ker je jako mnogo okrajnih cest, in jako malo državnih cest, in ker skoro vse ceste mora vzdržavati okraj, znašajo okrajni stroški vsako leto časih okoli 70.000 fl.

Na to je cesar odgovoril: „to so za okraj res veliki stroški“.

Presvitli cesar se je potem peljal v cerkvo, tu pa so ognjegasilci in veterani vrv potegnili, da se ljudstvo nebi preveč naprej gnjelo. Na to pa stopi spremljevalec cesarjev, F. M. L. Mondel pred nje, in jim po nemški reče: pustite ljudstvo naprej, naj gleda svojega cesarja, potem pa se obrne Mondel k nekemu slovenskemu dekletu, in njej reče po slovenski: „Micka, pogledaj si Ti Tvojega cesarja“.

Tako je šlo do konca; presvitli cesar se je prepričati priliko imel, „da tu Slovenci živijo“, njegov zvesti in vsikdar vdani narod; mi pa bomo ljubili svojega cesarja Franca Jožefa I. še zanaprej kakor najpravičnejšega in najskrbnejšega očeta, pred katerim vse spletke nasprotnikov razpršijo, kakor prah, če blaženi dež iz milega neba na njega padne. Živeli Ptujski Slovenci!

Dr. A. G.

Smešnica 34. Dravski mlinarji so sploh prebrisane glave. Nemškutarsk bivši župan pripelja tam doli nekde pod Ormožem takšnemu mlinarju pšenice pa jo je doma tako zmočil, da

je skoro iz žakljev teklo, misleč sedaj bo mlinar prisiljen več melje ali moke dati. Toda mlinar posuši pšenico, koja sedaj meri 5 litrov menje pa jo zamelje in da nemškutarju po pravici toliko melje, kolikor je suha pšenica merila. Nemškutar pa nosi sedaj dolgi nos! K.

Razne stvari.

(Slovensko društvo) nameravalo je dne 26. avgusta obhajati 6. občni zbor pri sv. Ani v Slov. goricah. G. dr. Vošnjak je uže obljubil priti, poslanci g. Herman, g. Kukovec in dr. Radaj bili so povabljeni poročati o delovanju državnega in deželnega zbora; več gospodov iz Maribora in Radgone se je pričakovalo — toda naenkrat se nam poroča od sv. Ane o nezgodi, ki se ne da precej odpraviti in zato bo treba za tiste kraje drugod zborovati, n. pr. pri sv. Lenartu, sv. Trojici! Kdaj? Tega ne vemo. Nameravani shod pri sv. Ani sedaj ni mogoč.

(K šulvereinu) v Šmariji in Slatini ne hodite kmetje slovenski, ne pljuvajte v lastno skledo v nedeljo 26. t. m. Za Judeže imamo črne knjige.

(Savinjsko učiteljsko društvo) zboruje 2. sept. od 6. zvečer v Gornjemgradu: odobrenje zapisnika zadnjega, nagovor predsednikov, kako deco vaditi ubogljivosti doma (g. Šorn), petje (g. Škoflek), posamezni nasveti, vpisovanje novih udov. Odbor vabi k obilnej udeležitvi.

(General Appel) cesarski namestnik v Sarajevu, biva sedaj v toplicah na Dobrni.

(Pogorel) je Podklošter na Koroškem, namreč: grad, pošta, kosarna pa 11 hiš.

(Cena hmelju) štajerskemu je v Norimbergu ali Nürnbergu na Nemškem od 360 mark poskočila do 375 mark za 50 kilo.

(Grdo udrihal) na Slovence je dr. Forregger v Laškem rekoč, da smo Slovenci prej nagi hodili pa so nas Nemci oblekli. No, kako so nas nemški nekdanji grajščaki potem advokatje, notarji, oderuhi oblačili, to znamo!

(Izlet napravi) Savinjski Sokol v nedeljo 26. t. m. na Rečico. Sokoli se zbirajo v Mozirskeje čitalnici ob 2. uri popoldne. Odhod točno ob 1/3. uri, prihod v Rečico ob 4. uri, pozdrav od Rečiških ognjegascev, odzdrav Sokola, šaljiva tombola, javna telovadba, petje in ples. Odbor vabi društvenike in druge domoljube.

(Za Miklošičevo svečanost) bo v ptujске čitalnici v nedeljo 26. t. m. ob dveh popoldne skupna pevská vaja, h katerej uljudno vabi odbor.

(Od sv. Jungerte na Pohorji) nam poročajo, da se pravi živi medved klati po planinah; ovac je že mnogo pojuzinal, Pušnikovemu juncu je zvonec mesto vratu odtrgal. Dne 21. t. m. so šli Mariborski lovci medveda lovit.

Loterijne številke:

V Trstu 18. avgusta 1883: 39, 3, 9, 85, 10.
V Linci " " 52, 36, 55, 34, 72.
Budapešt " " 42, 34, 39, 6, 53.

Prihodnje srečkanje: 1. septembra 1883.

Živinski sejem

bo pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo dne 29. avgusta 1883 na den obglavljenja sv. Janeza.

2—2

Ponudba.

Neki učitelj, rojen Slovenec, ponuja svojo zmožnost nemščine, slovenščine, hrvaščine in taljanščine onim, kateri bi želeli naučiti se teh jezikov v govorici ter pisavi.

Točneje se zvê v Leonovej tiskarni v Mariboru.

Oznanilo.

V deželno kmetijsko šolo v Grottenhofu blizu Gradca sprejmejo se v početku novega šolskega leta dne 1. oktobra 1883 učenci proti sledečim pogojem:

Prošniki morajo do 15. sept. t. l. osebno predložiti prošnje za sprejem ravnatelju ter priložiti.

- rojstni list v dokaz, da so uže 16 let stari;
- spričevalo osepniško in od zdravnika, da so zdravi;
- šolska spričevala zlasti odpustnico iz ljudske šole.
- tisti prošniki, kateri dokažejo, da so razven ljudskih šol obiskovali še srednje šole, zamorejo takoj vpisani biti v dvaletni strokovnjaški kurz ter jim ni treba obiskovati enoletnega pripravljalnega kurza;
- pismeno izjavo staršev ali jerobov, da bodo izpolnjevali plačilne pogoje. Ti so:
 - Za hrano na leto 180 fl.
 - Za stanovanje in rabljenje pohištva in postelje 14 fl.
 - Za podučevanje 36 fl., vkup 230 fl.
 Plačilo za hrano odrajtava se četrt leta drugo pa pol leta naprej.

V Gradci dne 3. avgusta 1883.

Deželni odbor štajerski.

Kupiti želi

nekdo: stanovanje z gospodarskim poslopjem, kder bi kréma bila na hramu pri cerkvi. Uga-jalo bi, če bi zraven bilo še 2—3 orale njiv in travnikov 1 oral. Kdor tako reč ima, naj v „Slov. Gospodarji“ naznani.

Podučiteljske službe

so razpisane: Na dvorazrednih, v IV. plačilni vrsti stoječih šolah Veržej in Cven provi-zorično v Cezanjevcih definitivno, eventuelno provizorično. Nemškega in slovenskega jezika v govoru in pisanju popolnema smožni prosit-eljji naj vložijo svoje prošnje po predpisanem potu, do 10. septembra t. l. pri dotičnih kraj-nih šolskih svetih, pošta Ljutomer.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru,

dne 8. avgusta 1883.

2—2

3—3

Zobozdravnik.

Prilično svojega bivanja v toplicah na Laškem (Tüffer) bode

Zobozdravnik Dr. Tanzer,

c. k. vseučiliščni docent graški

od 5. do 20. avgusta t. l. zobozdrav-niške in tehniške ordinacije dajal.

Naznanilo in priporočilo.

Visoko častitej duhovščini in slav-nemu občinstvu sploh naznanjam, da sem po smrti svoje stare matere, gospé Fran-čiške Šupevc-eve, prevzel njeno dobro znano

svečarijo,

katero bodem vodil pod sedanjo firmo:

Fr. Šupevc.

Zahvaljeva se za ranjkej izkazano zaupanje, priporočam se uljudno visoko častitej duhovščini in slavnemu občin-stvu, da tudi mene blagovolé počastiti z mnogimi naročili, ker so rajnka stara mati toliko izgotovljenega blaga zupu-stili, da mi je mogoče takoj vsakej želji ustreči. Zagotavljam pa tudi, da v pri-hodnje poleg dose danje firme ostanejo tudi dose danji izkušeni in vestni del-lavci, dose danje nizke cene, dose da-nja točna in natančna postrežba in dose danje — popolnem čisto in nepokvar-jeno blago.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Josip Bernard mlajši,
vnuk ranjkej Fr. Šupevc.

1—4